

Koldingbogen

ÅRSTAL: 2015

FORFATTER: Louise Klinge

TITEL: Lind - en slægt på kant af grænsen

KORT RESUME: Slægten Lind fra Dalby, som kan spores helt tilbage til 1460. En familie, der igennem tiden har sat sit præg på Kolding med blandt andet stiftelsen af Trapholt.

Lind – en slægt på kant af grænsen

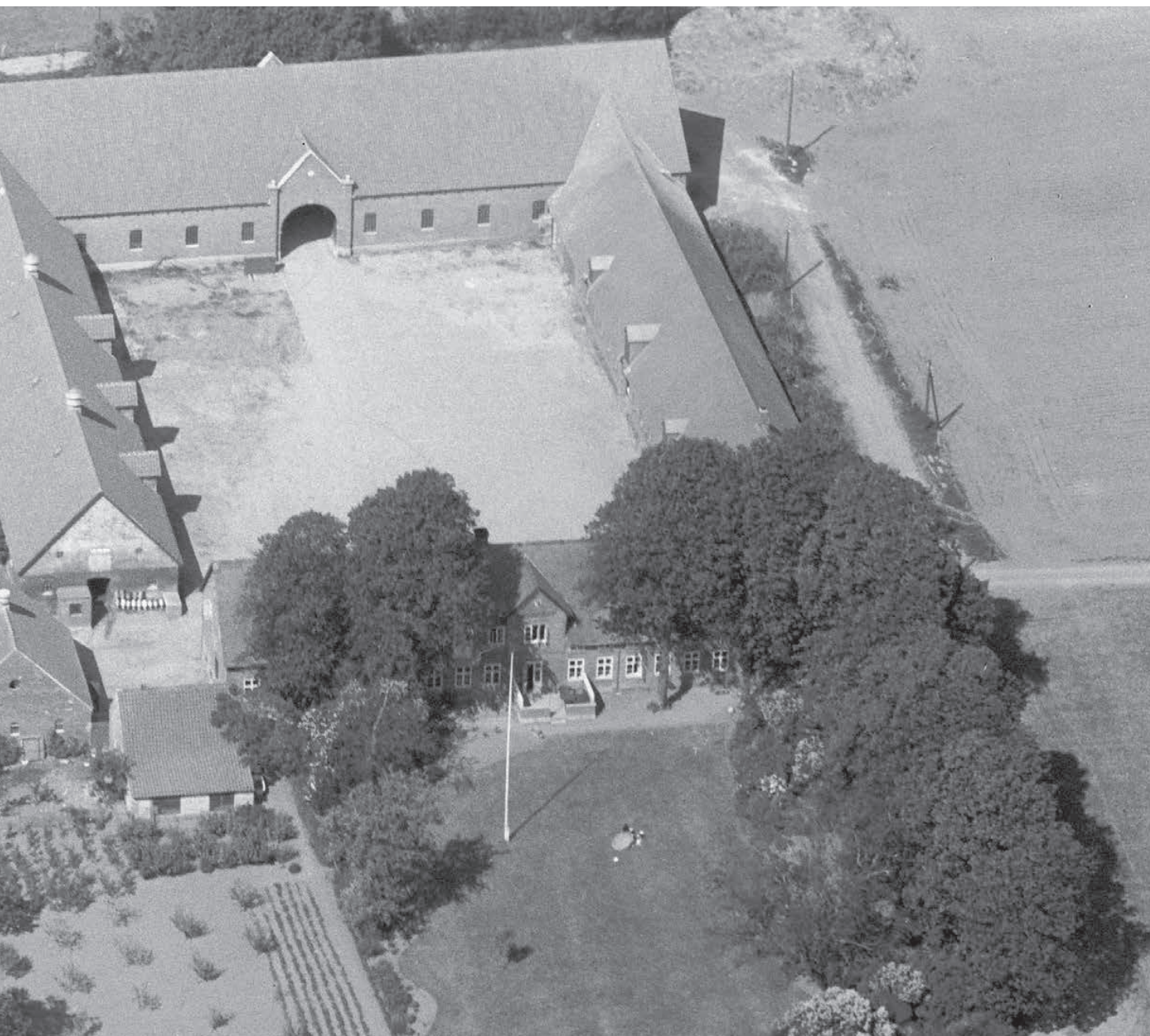
Louise Klinge

Når man dykker ned i en slægt, får man ikke kun en skildring af mennesker, men også af steder og begivenheder op gennem historien, der således fletter mange menneskeskæbner sammen. Dette er også tilfældet med slægten Lind fra Dalby, som kan spores helt tilbage til 1460. En familie, der igennem tiden har sat sit præg på Kolding med blandt andet stiftelsen af Trapholt.

Luftfoto af *Lindgård* anno 1947.
Foto: Kolding Stadsarkiv.

Lind – en slægt på kant af grænsen

I forbindelse med en gennemgang af arkivets billedsamling dukkede et fotografi af kvinden Johanne Juhl sammen med tvillingerne Bolette og Mette op. Fotografiet var dateret til 1858 og taget af Koldings første fastboende fotograf P. Aagaard. Dette er et af de tidligste fotografier fra hans hånd, der er at finde på Kolding Stadsarkiv. Gennem efterforskning i kirkebøgerne og slægtsbøger kunne dateringen bekræftes, og det blev muligt at finde frem til kvindens historie. Johanne Lind var husbestyrerinde på gården *Trøjsel* ejet af ungkarlen Jep Nissen Bundgaard. Jep Nissen Bundgaard holdt af Johanne, og da han ikke havde nogen direkte arvinger, valgte han at testamentere gården til hende. Johanne var derfor et godt parti, da hun med status som gårdejer giftede sig med Ole Juhl i 1850. Johannes broder, Gregers Lind, der indtil da havde ageret som bestyrer på *Trøjsel* for sin søster, giftede sig samtidig med Ole Juhls søster Marie og fik sin egen gård. Ole og Johanne fik sammen seks børn, hvor de sidste var tvillingerne Mette og Bolette, der ses på fotografiet fra 1858. Otte år efter fotografiet blev taget, døde Johanne 48 år gammel. To år senere giftede endnu en Lind sig ind i Juhl familien, idet Johannes søsterdatter, Louise, giftede sig med sin moster Johannes enkemand den 25 år ældre onkel Ole Juhl. På trods af den store aldersforskel, beskrives Louise og Oles ægteskab som harmonisk, og Louise var en god støtte for sin meget ældre mand. Sammen fik de syv drenge. I 1885 overtog Johanne og Oles søn, Nis, gården *Trøjsel*, og Louise og Ole flyttede sammen med deres børn hen på *Juhlsgaard*, som Ole havde bygget i 1884. Ægteskabet varede indtil

Johanne Juhl, født Lind sammen med tvillingerne Mette og Bolette, født i 1858. Kvinden til venstre er ukendt. Fotografiet er pt. det ældste fotografi af fotograf Aagaard i Kolding Stadsarkivs samling. Foto: Kolding Stadsarkiv.

Ole Juhls død i 1893, hvorefter Louise var enke i 30 år indtil sin død i 1923. Således kunne et fotografi åbne slægtshistorien til to slægter og nye historier. Selvom Johanne og Louise næppe er personer, der er almindelig kendt, er de forbundet med personer og steder, der har betydning for Kolding og omegns historie. Slægten Lind har gjort sig meget bemærket i Koldingegnens historie. Et eksempel på familiens betydning for Kolding er, at det var dr. Gustav Johannes Lind, som stiftede Trapholt og Trapholt-fonden. Lind-familien har også bidraget med en borgmester i Kolding, som var Louise Linds søn, Valdemar Juhl. Der er udgivet flere bøger om slægten Lind blandt andet af Erik, Gustav og Gregers Lind, der bevidner en stor interesse for slægtens historie.

Slægtens spor

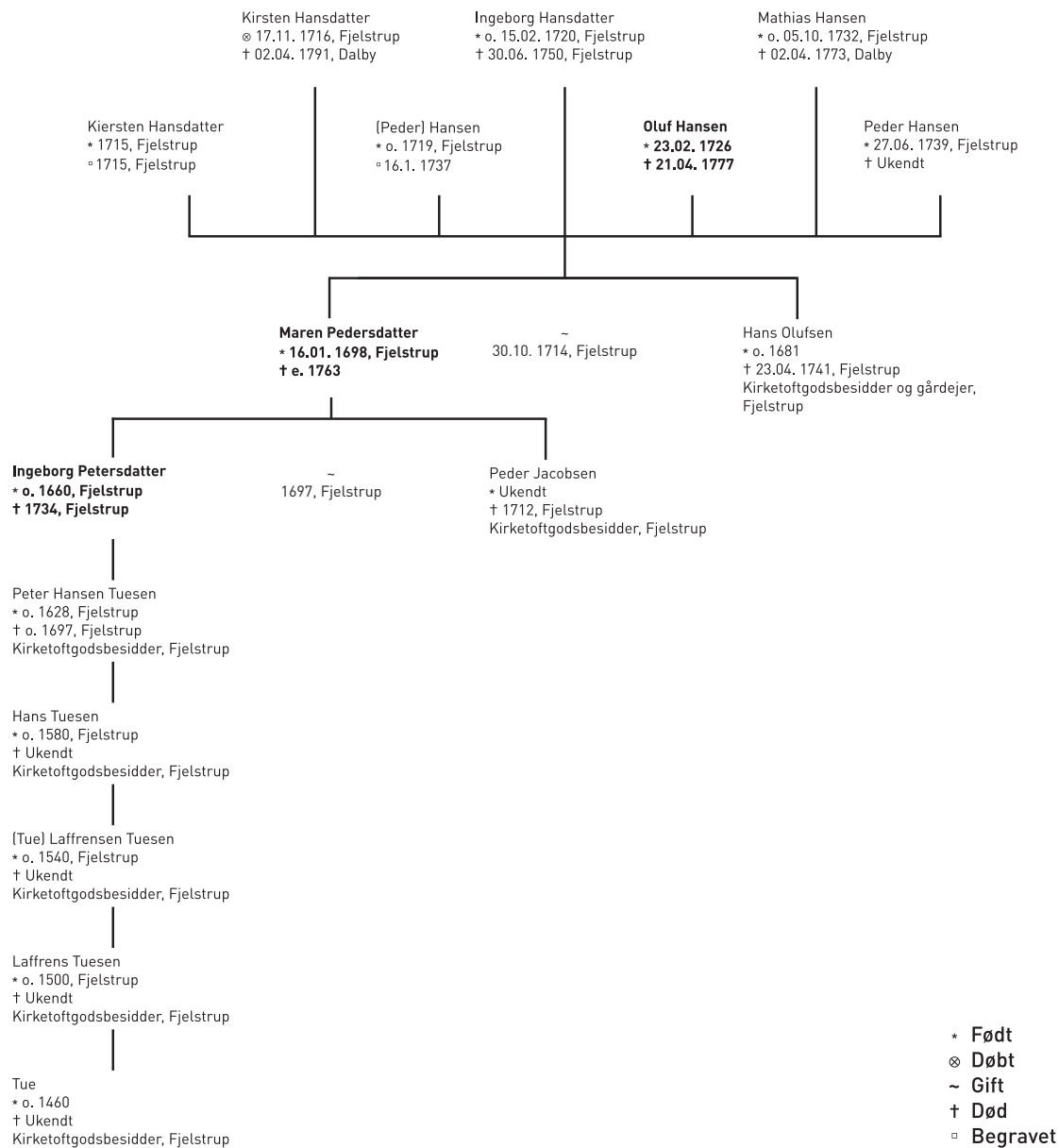
Slægtsbøgerne beskriver både slægtens mange led tilbage i tiden, samt den tid og den egn de forskellige generationer levede i. Som så mange andre slægter, har Lind-familien sine rødder i landbruget, og de har ejet flere store slægtsgårde op gennem tiden. *Trøjse*, som Johanne Lind arvede, og *Mejersminde*, hvor dr. Gustav Johannes Lind voksede op, er kun nogle af de gårde, der spiller en rolle i Lind-slægtens historie.

Lind-slægtens ældste forfader kan spores tilbage til en jævn bonde ved navn Tue født i 1460, der boede i Fjelstrup sydøst for Christiansfeld i Sønderjylland. Der vides ikke så meget om denne ældste forfader i familien Linds stamtræ. Ifølge Gustav Lind boede Tue og hans efterkommere frem til midten af

1700-tallet på en gård beliggende midt i Fjelstrup by. Gården i Fjelstrup var som de fleste gårde på denne tid en fæstegård, der i dette tilfælde tilhørte kirken. Alt tyder på, at Tues fæste har været et slags arvefæste eller i hvert fald er blevet det med tiden. Udover at fæstet gik i arv, måtte fæsteren også sælge eller pantsætte fæstegården.

En af de kilder, der kan give oplysninger om Tue og de af hans efterkommere, der drev kirketoftbesiddelsen *Tues krog* i Fjelstrup, er Fjelstrup Kirkes regnskabsbog. Her findes en fortegnelse over indtægter fra de gårde, der skulle betale fæste til kirken. Det er herigennem, man får indtryk af, at der var tale om en slags arvefæste, idet det fremgår, at gården gik i arv til næste generation, dog var dette ikke nødvendigvis i mandlig linje. Der er flere tilfælde, hvor det var en datter, der arvede fæstet. Et eksempel på dette er Tues tip-tip-tipoldebarn Maren Pedersdatter. Hvordan disse mennesker var som personer, hvad de tænkte, og hvordan de oplevede verdenen, har vi ingen oplysninger om. I stedet må man nøjes med de mere generelle oplysninger, der findes om tiden og området. En ting synes dog klart; de har ifølge Gustav Linds slægtsforskning været dygtige bønder, der har hørt til den bedrestillede bondestand, der har haft mulighed for at udvide gården med flere fæstemål, købe dekorative genstande til husstanden og endda bedrive lånevirkomhed.

I 1716 var det Hans Olufsen, der ejede kirketoftbesiddelserne i Fjelstrup, der i sit ægteskab med ovennævnte Maren Pedersdatter fik tre døtre og fire

Slægtstræ over den ældste del af Lind-familiens slægt.

Fjelstrup, hvor Lind-slægten udsprang. Kort fra Dronningens håndbibliotek, 1804.

sønner, hvoraf den ældste søn døde som 18-årig. Da Hans Olufsen i 1741 døde, var hans sønner for unge til at kunne overtage fæstet af faderens gård. I stedet faldt det naturligt at lade fæstet overgå til den ældre søster Kiersten og hendes tilkommende mand. Samtidig blev den gård, som faderen i sin tid havde købt og drevet sammen med toftegodset, solgt, og de øvrige søskende fik deres arvepart omregnet i penge og stillet til rådighed. En af disse søskende var Oluf Hansen, og det skulle blive ham, der valgte at gøre navnet Lind til slægtsnavn for kommende generationer.

Den første Lind

Det var simple tilfældigheder, der førte til, at slægten fik slægtsnavnet Lind. Eftersom Oluf Hansen ikke havde en gård at arve, måtte han fire år efter fa-

derens død finde en gård, som han kunne købe. I 1745 købte Oluf Hansen en forsømt gård kaldet *Lindgård*. Gården, der var bygget i 1600-tallet, var beliggende midt i Dalby by i et af de otte sogne beliggende sydøst for Kolding. Gården var med udsigt til Dalby kirke og omkranset af store Lindetræer, hvilket havde givet den sit navn *Lindgård*. Beboelseshuset var af bindingsværk med murede tavler, stråtag og blyindfattede ruder. Der var ligeledes en lille køkkenhave.

Gården havde været ejet af et ældre ægtepar, og arbejdet med gårdens drift var begyndt at volde dem besvær, hvilket var årsagen til gårdens forsømte tilstand. Det er utvivlsomt gårdens navn, der er årsag til, at naboerne senere gav Oluf Hansen kaldenavnet Lind, idet man herved kunne undgå forvekslinger med hans nærmeste nabo, der også hed Oluf. Også Kiersten og hendes mand Jens endte med at flytte til Dalby, da de omkring 1750 overtog fæstet af *Dalby Anneksgård*, den nuværende *Dalbygård*, der lå skråt overfor *Lindgård*. De overlod fæstet i Fjelsted til søsteren Ingeborg og hendes mand Rasmus.

I 1771 kom der en kongelig forordning, der dog i første omgang kun var gældende for Slesvig, hvori det blev påbudt, at alle børn i fremtiden ved deres dåb skulle indskrives i kirkebogen udelukkende med det slægtsnavn, hvorunder faderen var kendt. Oluf Hansen, der længe havde været kendt under navnet Lind, valgte at gøre dette navn til slægtsnavn. Dette forklarer desuden, hvorfor de første seks fødte børn ikke står anført i kirkebøgerne med navnet Lind, de var født før 1771, kun den yngste Mathias Olufsen

Lind født i 1776 står indskrevet i kirkebogen med navnet Lind. De ældre børn valgte dog senere at tage faderens slægtsnavn for deres egne efterkommere. I 1777 døde både Oluf Hansen og hans hustru, hvorefter Peder Hansen af Dalby og Lauritz Nissen af Vonsild blev udnævnt som formyndere for sønnen Hans Olufsen Lind på 18 år, der nu stod som arvtager til *Lindgård*. Det har sikkert været et stort held for børnene, at næsten hele den nærmeste slægt både på fædrene og mødrene side boede på gårde i nærheden af Dalby by eller Vonsild. Det må desuden antages, at Kiersten og hendes mand Jens på *Dalby Anneksgård* tog sig af de nu forældreløse børn samt den praktiske ledelse og tilsyn med bedriften på *Lindgård*. Gennem Jens Christophersen og sine to formyndere fik Hans de forløbne år sin fornødne praktiske uddannelse, således han senere kunne overtage driften.

Johannes Lind

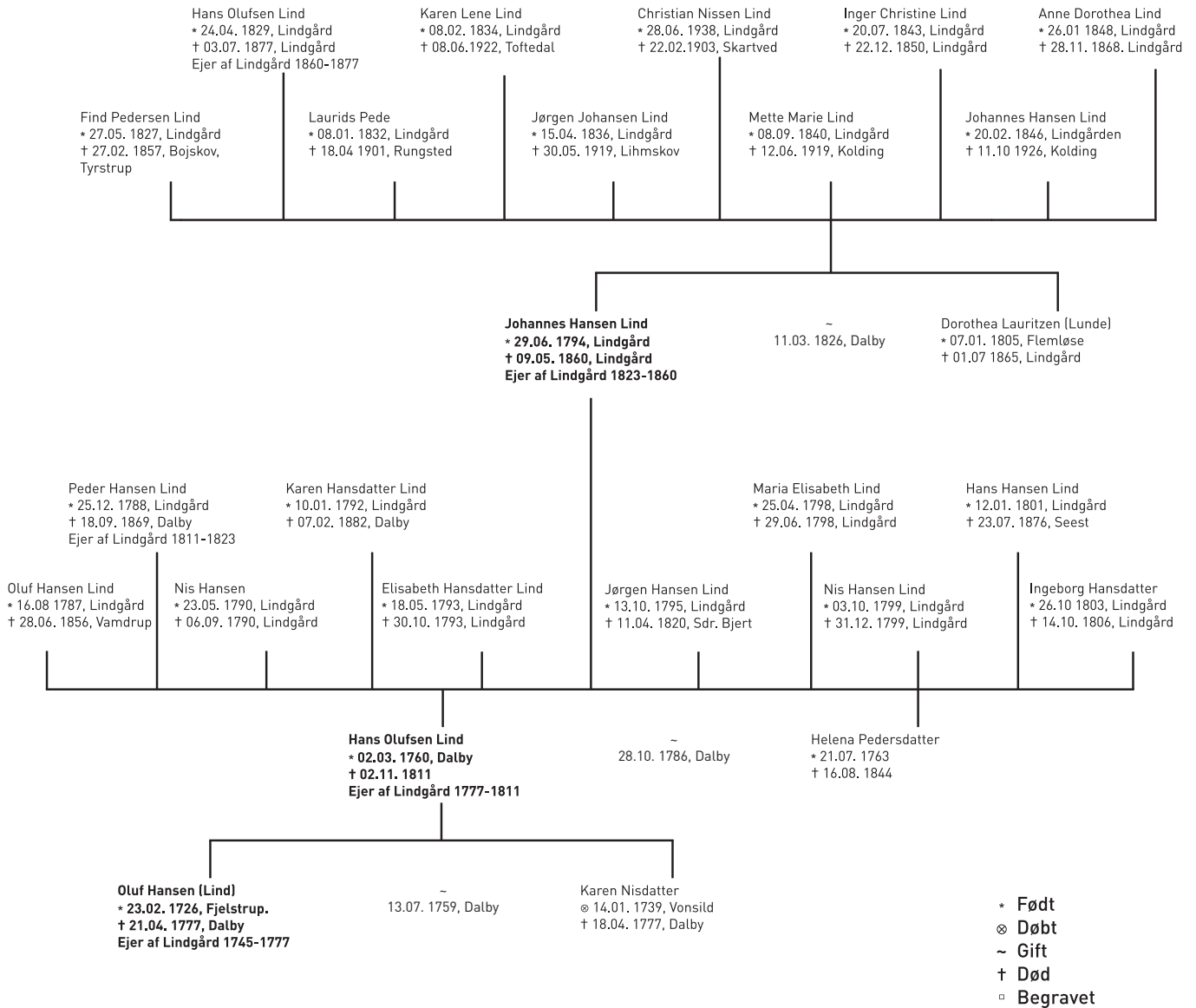
Som det fremgår, udspiller livet for slægten Lind sig på grænsen mellem Hertugdømmet Slesvig og Kongeriget Danmark midt i den nationale grænselandshistorie. Både Fjelstrup og Dalby hørte til Tyrstrup herred, der i 1864 blev delt. Fjelstrup vedblev at være en del af Slesvig efter grænsedragningen i 1864. Dalby blev derimod et af de otte sogne, der blev udskilt af Slesvig og sammen med nogle sogne omkring Ribe samt Ærø afstået til Danmark som bytte for de kongerigske enklaver i Vestslesvig. Slægten Lind har derfor bogstaveligt talt levet på tværs af grænsen, hvilket ikke kan undgå at have haft en vis betydning for Lind-slægtens liv. For at

forstå tiden før og efter 1864 er de otte sogne som en del af Hertugdømmerne en væsentligt historie at fortælle. Eksempelvis havde Dalby på grund af toldgrænsen mellem Slesvig og Kongeriget en stærkere tilknytning til Haderslev som nærmeste større købstad, selvom Kolding geografisk lå tættere på. Således har eksempelvis Johannes Lind ejer af *Lindgård* (1823-1860) oplevet de nationalistiske bevægelser, der optog befolkningen i Hertugdømmerne i disse år.

At Johannes Hansen Lind skulle overtage *Lindgård* i 1823 lå ikke umiddelbart i kortene. Johannes, der var søn af Hans Olufsen Lind, var sjette barn i en børneflokk på tolv, hvoraf fire døde som små. Lindfamilien satte pris på, at deres børn fik en god uddannelse, men præcis hvilken uddannelse Johannes fik og hvor er ukendt. Det vides, at storebroderen Oluf Lind fik seminareksamen med hovedkarakteren ug. Noget tyder på, at Johannes har haft et godt hoved, idet han beskrives som dygtig såvel i det danske som det tyske. Ved Hans Olufsen Linds død i 1811 var det den næstældste søn, Peder Lind, der overtog driften af *Lindgård*. Den ældste, Oluf Lind, interesserede sig ikke for landbrug, men fik i stedet en stilling som degn i Hjarup-Vamdrup sogne.

Fremtiden for Johannes, når han fik alderen til at få sin egen gård, var altså at se andre veje. Men da tiden kom, var Danmark blevet ramt af økonomiske usikre forhold grundet statsbankerotten i 1813, hvorfor Johannes valgte at vente og se tiden an. I stedet blev han en slags staldforpagter på *Petersens*

Lind – en slægt på kant af grænsen

Slægtstræ over Lind-slægten fra *Lindgård* i de første fire slægtsled. I 1771 valgte Oluf Hansen, at gøre navnet Lind til officielt slægtsnavn. Oprindeligt fik

Oluf Hansen tilnavnet Lind af sine naboer, for at de kunne kende forskel på ham og hans nabo, der også hed Oluf.

ord. Han var en kraftig bygget mand over middelhøjde. Han var meget frisindet og optaget af Grundtvigs tanker. Dorothea blev beskrevet som en stille kvinde afholdt af alle og forankret i det religiøse herrnhuttiske grundsyn. Dorothea var oprindeligt født i Flemløse på Vestfyn, men var flyttet til Nordslesvig sammen med sine forældre, idet disse var stærkt grebet af den herrnhuttiske bevægelse. Familien bosatte sig i Sdr. Bjert sogn, hvor faderen lidt efter lidt opkøbte flere mindre gårde. Da Dorothea senere også blev interesseret i Grundtvigs tanker, var det på den religiøse front, mens Johannes i højere grad interesserede sig for de historiske værker.

Nationalkampen i Nordslesvig i tiden op til 1864

Som tidligere nævnt var den tid, som Johannes Lind levede i, præget af nationale bevægelser. Den 28. maj 1831 udstedte den danske regering en anordning om oprettelse af stænderforsamlinger, og selv om stænderforsamlingerne reelt ikke betød nogen vidtgående demokratisering, blev de grundlaget for det politiske liv de følgende år. For at have valgret til stænderforsamlingen skulle man være mand, fyldt 25 år, have et uplettet ry, have rådighed over sin formue og ikke være medlem af det mosaiske trossamfund. Dertil skulle man besidde fast ejendom af en vis minimumsværdi enten som ejer, arvefæster eller fæster med ret til pantsætning og salg, krav som Johannes Lind opfyldte. For at den slesvigske bonde og borger skulle gøre sig gældende i de nye politiske stænderforsamlinger, var det nødvendigt, at han fik den fornødne undervisning på sit eget sprog.

Den yngste søn af Johannes Hansen Lind, (1846-1926) her også Johannes. Her ses han sammen med sin hustru og deres tre sønner. Den ene, Gustav Johannes Lind, blev senere stifter af Trapholt-fonden. Foto: M.A. Caprani, Kolding / Kolding Stadsarkiv.

Sprogforholdene i 1830ernes Slesvig var komplicerede. I Nordslesvig var almuesproget hovedsagligt dansk, mens akademikernes sprog var tysk i hele Slesvig også i Nordslesvig. Der taltes altså tysk på

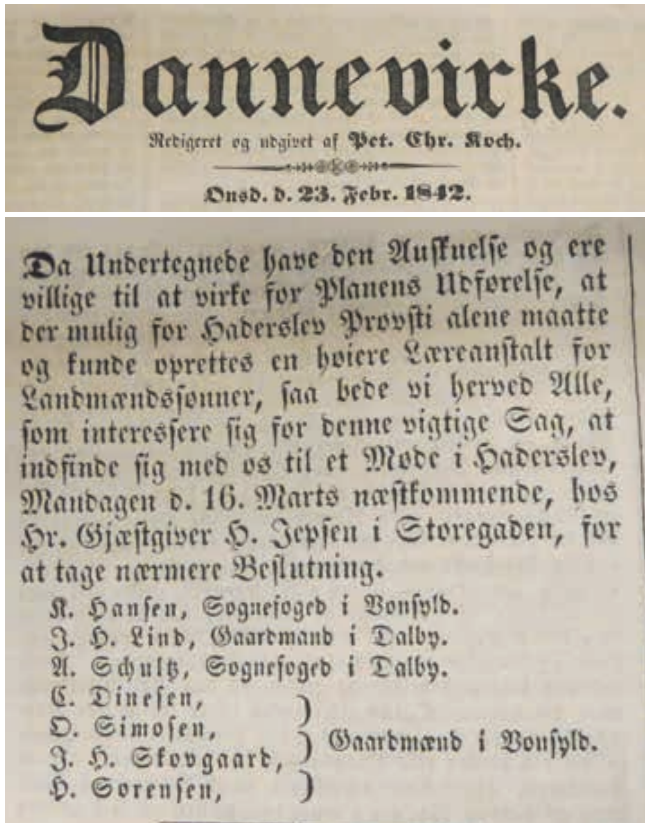
Christian Flor, stifteren af Rødding højskole.
Foto: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

stænderforsamlingerne samt i retten og forvaltningerne. Dette skabte en sprogdebat i Nordslesvig, hvor en af de bærende kræfter var Christian Flor. Christian Flor var af den mening, at de slesvigske borgere og bønder af hankøn skulle have mulighed for at få undervisning på dansk, der rakte ud over den, de fik i almueskolen, netop for at de kunne deltage i stænderforsamlingerne og i samfundslivet i øvrigt. Den danske sprogsag satte dermed skub i de danske nationale bevægelser i Nordslesvig. Der blev oprettet aviser på dansk og foreninger, der kæmpede for det danske sprogs ret i Sydslesvig.

Der kan ikke herske tvivl om, at Johannes var forkæmper for danskheden og deltog i kampen for at forhindre, at det danske sprog i Nordslesvig skulle forsvinde til fordel for det tyske. Mens man på nogle gårde i Dalby læste tysksprogede aviser, læste man i hjemmet på *Lindgård* den dansksprogede avis fra Haderslev *Dannevirke*. Avisen *Dannevirke*, grundlagt i 1838 i Haderslev, var den første danske avis i Slesvig og blev den danske bevægelses hovedorgan.

Christian Flor interesserede sig desuden, ligesom det var tilfældet hos Johannes Lind, for Grundtvigs skrifter og fik herigennem inspiration til en ny skole, der senere førte til stiftelsen af Rødding Højskole. Den nye og første højskole fik en særlig karakter tilpasset de givne forhold i Slesvig. Christian Flor følte sig åndeligt beslægtet med Grundtvig, der mente dansk sprog og kultur gennem århundreder var blevet undertrykt af latin og tysk. Gennem historien og sproget måtte der skabes en folkeånd og folkelig bevidsthed, der kunne hævde det dansk-nordiske folkeliv og frigøre sig fra den tysk-romerske kultur. Når folket skulle tage del i statsstyrelsen i de nye stænderforsamlinger, var det nødvendigt, at de var i besiddelse af den fornødne indsigt i historie, nationalt kulturliv og samfundsopbygning og funktion. Resultatet blev Christian Flors ønske om oprettelsen af en skole, der på dansk tilbød både en historisk-poetisk undervisning og undervisning i landvæsenfag.

At Johannes Lind støttede denne sag fremgår blandt andet i *Dannevirke* den 23. februar 1842. Her var

Udklip fra Haderslev-avisen Dannevirke.

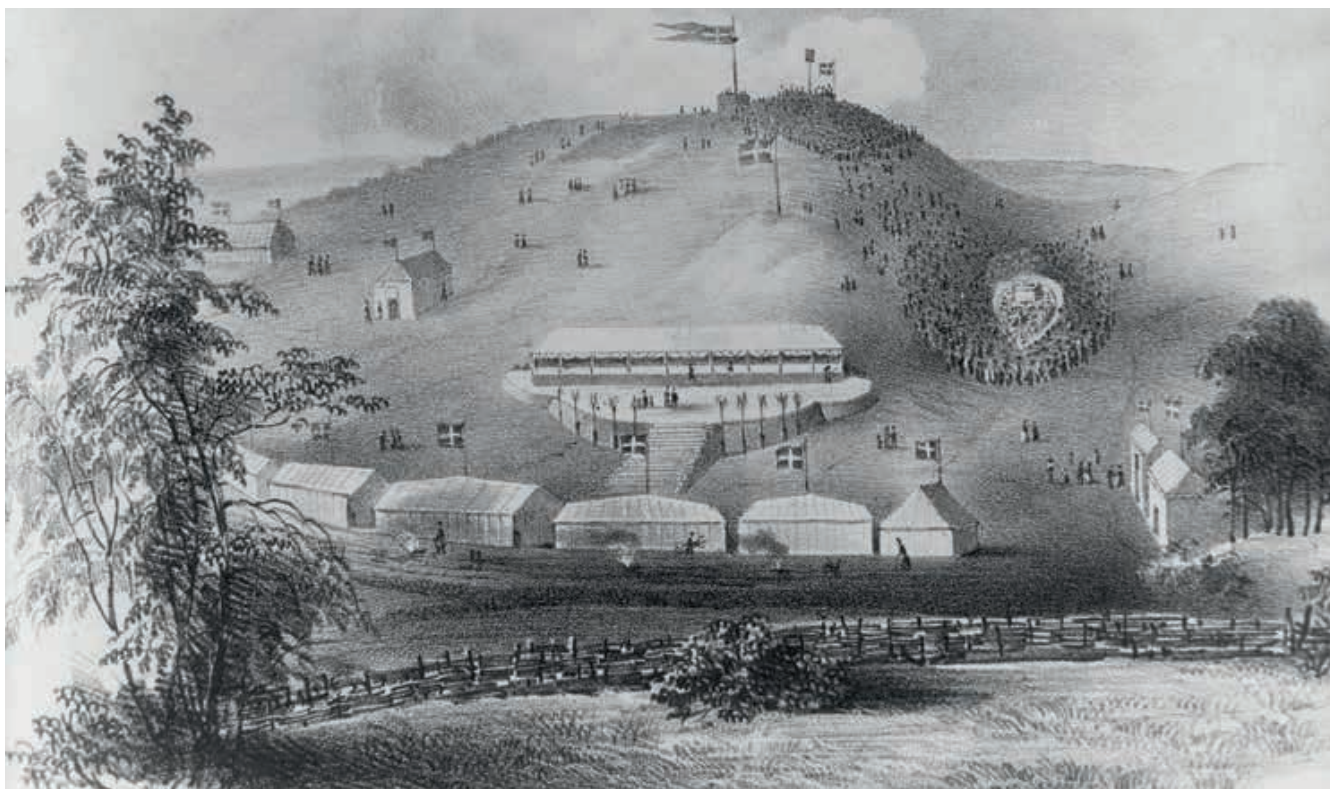
indrykket en indbydelse til møde i Haderslev vedrørende oprettelsen af en højere læreanstalt for landmandssønner, og en af underskriverne var netop Johannes Hansen Lind. Det var dog først i slutningen af 1843, at det lykkedes en række nordslesvigske bønder at købe en passende gård, der senere blev Rødding Højskole. Et år efter højskolens indvielse i 1845, hvor Christian Flor var forstander, lod Johannes Lind sin søn Hans blive elev på højskolen. Johannes var desuden medlem af Den Slesvigske

Forening. Den første forening blev stiftet i 1843 i Haderslev og ledet af gårdejerne Hans Nissen og Laurids Skau. Hovedparten af de næsten 500 slesvigske medlemmer var bønder. Foreningen varetog både bøndernes interesser som stand samt for nationale danske standpunkter. Den mistede dog sin indflydelse i 1844 efter en konflikt med kongen, og efter 1847 havde den kun betydning som støtteforening for Rødding Højskole. Om Johannes også var medlem af den næste Slesvigske Forening oprettet i 1849 vides ikke. Og det er muligt, at han kun har været medlem af foreningen som støttemedlem for Højskolen.

Johannes Linds navn er ligeledes nævnt i forbindelse med Skamlingsbanken, idet han var blandt de 100 mænd fra Tyrstrup herred, der med møller Staal fra Taarning mølle i spidsen i 1843 fremskaffede de fornødne midler til at købe Skamlingsbanken. Og da Laurids Skau stod på talerstolen ved den første sprogfest på Skamlingsbanken den 18. maj 1843, var Johannes Lind en af tilhørerne. Johannes Lind har således ikke blot oplevet de nationale bevægelser, der eksisterede i Nordslesvig i hans voksne levealder, men tog aktivt stilling og deltog i datidens debat

Treårskrigen

Da Treårskrigen brød ud i 1848 fik den dansk-tyske kamp et nyt udtryk. Treårskrigen, også kaldet 1. Slesvigske Krig, var en kompliceret krig, men i store træk kan den betragtes som en borgerkrig mellem den slesvig-holstenske hær, der ønskede løsrivelse fra Danmark og de kongetro slesvigere. Krigen blev således ført mellem den danske hær på den ene side

Skamlingsbanken, hvor blandt andet Laurids Skau, Hjort Lorentzen og Grundtvig talte. Blandt tilhørende stod Johannes Hansen Lind sammen med familien,

og den slesvig-holstenske samt styrker fra den preussiske hær og fra den tyske forbundshær på den anden side. I Dalby var der både borgere, der støttede oprørsstyrkerne og borgere, der forblev kongetro.

Gennem blandt andet Jørgen Linds erindringer kan man få et indtryk af livet på *Lindgård* under krigen. Jørgen Lind, der var søn af Johannes Lind, beretter, at den dansk tyske kamp allerede eksisterede

der var interesseret i den danske sprogsag. Foto: Kolding Stadsarkiv.

i det offentlige rum i tiden op til krigens udbrud, hvilket særligt mærkedes ved stænderforsamlingen og Skamlingsfesten, som familien Lind fra *Lindgård* som nævnt deltog i. Dertil kunne det mærkes i luften, at krigen ville bryde ud især på grund af indkaldelsen af det uddannede militær og de mange rygter, der florerede. Jørgen Lind husker en dag, hvor to nabokoner var på besøg på *Lindgård*, hvoraf den ene havde to sønner indkaldt. De var begge meget bange

Litografi til erindring om slaget ved Kolding den 23. april 1849. Foto: Kolding Stadsarkiv.

for, at tyskerne ville komme op og slå alle ihjel, men Dorothea beroligede dem med, at tyskerne jo også var kristne mennesker. I de næste tre år mærkede familien på *Lindgård* krigen på tætteste hold i form af indkvarteringer af dels danske dels tyske tropper, samt kampe i blandt andet Kolding by.

Lindgård forblev heller ikke upåvirket af den frygt, der opstod ved de mange krigsrygter, derfor blev to af de gamle egetræskister, hvis indhold ikke nævnes i erindringen, i hast nedgravet i udhusene. Man valgte ligeledes at holde vagt hver nat. Jørgen Lind, der om dagen stod post nede i byen, formodentlig Dalby, fik en nat lov til at være med på nattevagt sammen med en af pigerne. Han huskede, at de ud på natten drak kogt mælk og spiste smørrebrød.

Om tiden under krigen fortælles mest om de mange indkvarteringer, men Jørgen Lind berettede også om kampene i Kolding. Fra *Lindgård* kunne de høre

kanonerne og se røgen stige fra ildebrandene i Kolding. Jørgen Lind, der dagen efter blev sendt til Kolding for at spørge til sin morbror, beskrev stemningen i Kolding som uhyggelig. Der var ingen civile blot tysk militær på gaden. Dertil var der mærker fra kanon- og geværkugler overalt især i byens sydlige del foruden brandtomterne.

Lindgård havde som nævnt flere militære indkvarteringer i løbet af krigen både danske og tyske tropper. Den første danske indkvartering fandt ifølge Jørgen Lind sted i marts 1848, og bestod af fem dragoner og tre menige fra byen Slesvig. Den ene dragon stod senere omtalt i avisen som død. De var forblevne deres kongetro, mens en del af regimentet havde sluttet sig til slesvig-holstenerne. Jørgen Lind fortalte ligeledes, at der også var folk fra Dalby, der sluttede sig til den tyske hær. Man må derfor formode, at den splittelse, der eksisterede mellem danske og tyske

slesvigere, kun blev forstærket med krigen, hvor de nu skulle kæmpe fysisk med hinanden og ikke kun verbalt.

I Jørgen Linds erindringer dukker tidligere omtalte Johanne Lind fra Aagaard fotografiet også op. Nogle dage efter slaget ved Slesvig havde *Lindgård* seks herregårdsjægere, soldater fra den danske hær, indkvarteret. En aften sad de seks samt Johannes og Jørgen Lind inde i dagligstuen. Rygtet var kommet om den danske armeés tilbagetog nordpå, og man frygtede, at tyskerne ville komme op gennem Jylland. Med ét sprang de seks herregårdsjægere op og råbte: "*Nu har vi Tyskerne*". Hurtigt fik de hver sit gevær og tog opstilling foran vinduerne, hvorfra det var muligt at se ned til vejen, der gik op til gården. Der var dog intet at frygte, idet det viste sig at være danske tropper, der skulle indkvarteres hos Johanne Lind på gården *Trøjssel* i Skartved, altså den Johanne som Aagaard fotograferede i 1858. Selvom folk godt kendte Jep Nissen og gården *Trøjssel*, var der tilsyneladende ikke så mange i området, der kendte navnet Johanne Lind, der på dette tidspunkt var gift Juhl. Indkvarteringen var derfor blevet ledt til Johannes Lind i stedet.

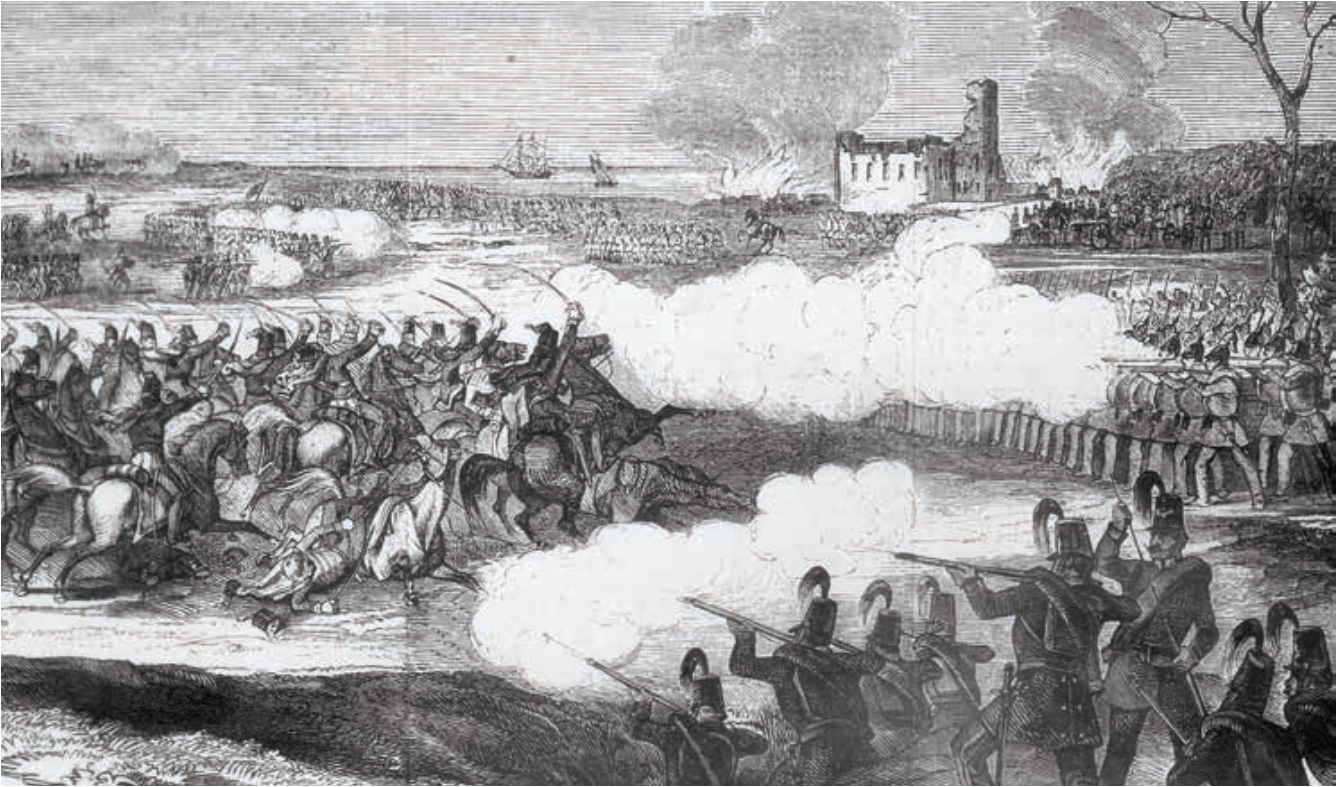
Den 30. april hen på eftermiddagen kom tyskerne, Jørgen Lind skriver desværre ikke hvilket år, men vi må formode, at det er i 1849. Jørgen Lind var på vej hjem fra marken. Da han nærmede sig gården, så han et mylder af militær kommende nord fra mod gården. Bajonetter og pikkelhuer glimtede i solskinet. Han skyndte sig hjem for at fortælle sin far, at

nu kom prøjserne, og han fik straks ordre af sin far til at åbne indkørselsporten. Den næste tid bar præg af tyske indkvarteringer og på trods af tidens onde rygter, beskrives tyskerne i Jørgen Linds erindringer som venlige, og der er ingen tegn på, at familien Lind havde nogen problemer med de tyske tropper. Tværtimod blev Johannes Linds yngste søn, der også hed Johannes, i forbindelse med indkvarteringen af seks preussiske soldater, som boede på *Lindgård* i cirka en måned, rigtig gode venner med en officer, idet officeren havde en knægt derhjemme på samme alder.

Selvom der ikke er noget, der tyder på, at familien havde nogen dårlige oplevelser med preusserne, tog de dog ingen chancer, da der i sommeren 1848 og 1849 var rygter om, at tyskerne tog alle nogenlunde våbenføre mænd med sig til soldat. Som det var tilfældet med andre unge mænd, der rømmede for at undgå at blive taget til soldat, rejste Johannes Linds to ældste sønner begge gange til Kolding, hvor de opholdt sig i nogle dage, indtil det igen var sikkert at tage hjem.

En slægt på kanten af grænsen

Således kunne et fotografi af Johanne Juhl, født Lind, fortælle en lang række historier om slægten Lind, en slægt på kanten af grænsen mellem Slesvig og Kongeriget Danmark. Fortællingen giver et indblik i en lille del af Slesvigs historie og i nationale brydningstider, den danske sprogsag i Nordslesvig, oprettelsen af danske højskoler, Treårskrigen og ikke mindst de mennesker, der oplevede samfundets

Soldater i kamp den 23. april 1849 i Kolding. I løbet af Treårskrigen havde familien Lind på *Lindgård* flere militære indkvarteringer af både danske og tyske

tropper. Der florede desuden grumme rygter om de tyske troppers brutalitet. Foto: Ludvig Thomsen, Kolding / Kolding Stadsarkiv.

forandring fra fæstemålet i 1400-tallet til stænderforsamlingerne og bøndernes deltagelse i statsstyrelsen.

I 1860 døde Johannes Lind. Han nåede således ikke at opleve 2. Slesvigske Krig i 1864 og tabet af Hertugdømmerne. Johannes Linds sønner deltog som nævnt ikke i Treårskrigen, og det lykkedes dem også at undgå krigstjeneste i forbindelse med krigen i

1864. Sønerne Find og Hans blev kasseret, sidstnævnte på grund af brystsvaghed, mens sønerne Jørgen og Christian begge blev indkaldt, men undveg krigstjeneste ved betaling af henholdsvis 120 Rigsdaler og 500 Rigsdaler.

Efter tabet af Slesvig blev Dalby en del af Kongeriget Danmark og udskilt af Slesvig. Familien Lind vedblev dog at have en vis forbindelse til Slesvig ikke

mindst i kraft af familien tilknytning til det herrnhutiske samfund i Christiansfeld. Johannes Linds næstældste søn, Hans Olufsen Lind, overtog driften af *Lindgård* ved faderens død og drev den frem til 1877. Gården eksisterer stadig, og den ejes i dag af Hans Jørgen Frydendall Krab, der i 1993 købte gården af en af Johannes Linds efterkommere med samme navn.

Referencer

- Adriansen, Inge: *Erindringssteder i Danmark. Monumenter, Mindesmærker og Mødesteder*. Museum Tusulanums Forlag 2010
- Adriansen, Inge og Christensen, Jens Ole: *Første Slesvigske krig 1848-1851*. Museum Sønderjylland - Sønderborg Slot og Tøjhusmuseet 2015
- Adriansen, Inge; Dam-Jensen, Else og Madsen, Lennart S. (red.): *Sønderjylland. A-Å*. Historisk Samfund for Sønderjylland 2011
- Fabricius, Ninna: *Landet med de store gårde*. Landbohistorisk Selskab 1996
- Hansen, Hans Schultz; Henningsen, Lars N. og Rasmussen, Carsten Porskrog (red.): *Sønderjyllands Historie 2. Efter 1815*. Historisk Samfund for Sønderjylland 2009
- Hansen, Laura Meyer: *Dalby 1600-1900. Dalby-Tved-Rebæk-Strårup*. Kolding Stadsarkiv 1999
- Juhl, V. Uldall: *Sønder Bjært Sogn*. Konrad Jørgensen Bogtrykkeri A/S 1968
- Juhl, Valdemar: *Erindringer fra et langt liv*. 1971
- Lind, Erik: *Erindringer fra et langt og indholdsrigt liv*. 1982
- Lind, Gregers: *Optegnelser om slægten*. 1968
- Lind, Gustav: *Lind-Slægten fra "Lindgaard" gennem fem hunderede aar samt slægterne Lunde, Brems, Lumholdt*. Konrad Jørgensens Bogtrykkeri 1956. Bind. 1 og 2
- Lind, Jørgen: *Fødestavns minder 1840-1860. Af en firsaa rig Lind*. Konrad Jørgensens Bogtrykkeri 1917
- Pedersen, Käthe Z.S. og Pedersen, John: *Rødding Højskole 1844-1994*. Rødding Bogtrykkeri ApS. 1994

Kilder

- Kolding Stadsarkiv: A7068. A
<http://www.danmarkshistorien.dk>
<http://www.ddd.dda.dk>
<http://www.sa.dk>
<http://www.tinglysningen.dk>

Lind – en slægt på kant af grænsen

Strandhuse, hvor Gustav Johannes Lind byggede sommerhuset Trapholt i 1936. I dag er Museet Trapholt beliggende i området. Luftfoto fra 1949.
Foto: Kolding Stadsarkiv.